

Joensuun arjen turvallisuuksuunnitelma

Hyväksytty, kaupunginhallitus

19.5.2025 § 192

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Turvallisuussuunnittelun yhteiset tavoitteet.....	4
1.1 Toimintaympäristön kuvaus	5
1.2 Turvallisuussuunnitteluprosessi	6
1.3 Joensuun kaupungin turvallisuuskysely osana kuulemiskierrosta	6
2 Keskeiset turvallisuushaasteet.....	7
3 Seuranta.....	7
Liite 1	9

Johdanto

Lähes puolet pohjoiskarjalaisista ovat Joensuun asukkaita, ja pohjoiskarjalaisista yli 75 % asuu Joensuun kaupunkiseudulla. Joensuun turvallisuussuunnittelulla luodaan raamit Joensuun alueen arjen turvallisuuden ja ihmisten hyvinvoinnin kehittämiseksi sekä paikallisen turvallisuusyhteistyön edistämiseksi, mutta sen vaikuttavuus on aluettaan laajempi. Turvallisuussuunnitelmalla jäsennetään yhteistä toimintaa, mutta tärkeimpänä tavoitteena on ylläpitää resurssien tehokasta alueellista kohdentamista ajankohtaisiin ughiin ja hyvinvointia heikentäviin ilmiöihin. Turvallisuussuunnittelun yhteistyö kohdennetaan hyvinvointikertomuksen tilastodatan, sidosryhmiltä saatavien tilannetietojen ja muun seurannan avulla havaittuihin ilmiöihin.

Kuntalain (410/2015) 1§ mukaisesti kunnan tarkoitus on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristölle kestäväällä tavalla. Vaikka turvallisuussuunnittelu ei ole lakisääteistä toimintaa, tukee se kuitenkin laaja-alaisesti tätä kuntalain kunnalle antamaa roolia. Tämän lisäksi turvallisuussuunnittelu antaa paikallisille turvallisuustoimijoille mahdollisuuden järjestää omaa toimintaansa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa mahdollisimman tehokkaalla tavalla.

Turvallisuussuunnitelma koskee Joensuuta alueena ja yhteisönä. Se ei ole organisaation turvallisuussuunnitelma, mutta se ohjaa myös Joensuun kaupungin organisaation toimintaa. Joensuun kaupunki ylläpitää turvallisuussuunnitelmaa, kutsuu koolle kahdesti vuodessa olennaisimmat sidosryhmät, ja auttaa kaikkia turvallisuuden ja hyvinvoinnin toimijoita edistämään alueen turvallisuutta.

Arjen turvallisuutta kehitetään ja ylläpidetään sektorirajat ylittävällä yhteistyöllä. Sidosryhmien kanssa tehtävässä yhteistyössä muodostetaan alueellinen yhteinen tilanneymmärrys arjen turvallisuuden tilasta Joensuun maantieteellisellä alueella. Vuoden 2025 arjen turvallisuussuunnitelma on järjestyksessään viides. Suunnitelmia on laadittu vuodesta 2003, ja niitä on laadittu lisäksi vuosina 2010, 2015, 2019.

Turvallisuussuunnitelma asettuu omalta osaltaan tukemaan kaupungin konsernistrategian mukaisia tavoitteita sekä täydentämään hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi laadittuja muita suunnitelmia. Joensuun turvallisuussuunnitelman laadinnassa on paikallisten rinnakkais- ja tausta-aineistojen lisäksi huomioitu sisäministeriön sisäisen turvallisuuden strategia ja sen pohjalta laaditut paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset.

Turvallisuussuunnitelmaan määriteltyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden pääpaino on pitkäjänteisessä ja ennakoivassa toiminnassa, jossa arjen turvallisuuden haasteisiin pyritään vastaamaan jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tiiviissä yhteistyössä paikallisten toimijoiden sekä kuntalaisten kesken. Osana tämän yhteistyön kehittämistä kaikkia joensuulaisia kannustetaan osallistumaan paikalliseen turvallisuustyöhön. Arjen hyvinvointi ja turvallisuus on meidän kaikkien perusoikeutemme, mutta samalla sen menestyksekkäässä rakentamisessa on meillä kaikilla oma osamme.

1 Turvallisuussuunnittelun yhteiset tavoitteet

Turvallisuussuunnittelun tavoitteena on edistää ihmisten hyvinvointia sekä ylläpitää turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta vähentämällä onnettomuuksien, rikosten ja häiriöiden määrää sekä niistä aiheutuvia vahinkoja. Turvallisuussuunnittelua toteutetaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kesken pitkäjänteisesti, järjestelmällisesti sekä koordinoitusti. Tätä pitkäjänteistä toimintaa ohjaa turvallisuussuunnittelutyö, jossa alueen toimijat

- tunnistavat turvallisuuden ajankohtaiset ilmiöt ja
- niiden viime vuosien kehityskulun, sekä
- sopivat yhteistyöstä tunnistettujen turvallisuushaasteiden ennalta ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi tehtävistä toimenpiteistä.

Turvallisuussuunnitelman lähtökohtana ovat Joensuun paikalliset erityispiirteet sekä turvallisuustarpeet. Sen avulla paikallinen turvallisuusyhteistyö pyritään järjestämään paikallisille toimijoille tehokkaalla tavalla

1. edistämällä yhteisten resurssien hyödyntämistä,
2. kehittämällä arjen yhteisiä toimintatapoja,
3. helpottamalla tiedonkulkua,
4. varmistamalla eri toimijoiden yhdensuuntainen toiminta ja
5. välttämään tarpeetonta päällekkäistä työtä.

Toimivalla yhteistyöllä pystymme vastaamaan arjen moninaisiin turvallisuushaasteisiin tehokkaammin, ja samalla myös helpottamaan yksittäisen turvallisuustoimijan työtä ja lisäämään työn tuloksellisuutta.

Turvallisuuden voidaan nähdä olevan alueen asukkaiden ihmis- ja perusoikeuksien toteutumista arjessa, jonka kautta luodaan pohja ihmisten hyvinvoinnille. Samalla turvallisuuden voi nähdä liittyvän laajemmassa kuvassa alueen talouteen, maineeseen, elinvoimaan ja kasvukykyyn, jonka kautta se on myös merkittävä kilpailukyky- ja kustannustekijä elinkeinoelämälle. Turvallisuussuunnittelun ennakoivalla työotteella saadaan aikaan taloudellisia säästöjä.

- Turvallisuusviranomaisille turvallisuussuunnittelu antaa mahdollisuuden hoitaa lakisääteisiä tehtäviä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa ja tehostaa tätä kautta omaa toimintaansa vaikuttavuutta.
- Sosiaali- ja terveystalouksille turvallisuussuunnittelu mahdollistaa tarkasti kohdennetut toimenpiteet ja yhteistyön maakunnan väestörikkaimmalla alueella.
- Elinkeinoelämälle turvallisuussuunnitteluun osallistuminen lisää tilanneymmärrystä, auttaa riskienhallintaa ja mahdollistaa omalta osaltaan turvallisemman arjen edistämisen asiakkaille.
- Järjestöille turvallisuussuunnittelu tarjoaa alustan tuoda esille omaa toimintaa ja lisätä toimenpiteiden vaikuttavuutta hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi.

Turvallisuussuunnittelun kietoutuessa näin laaja-alaisesti erinäisiin yhteiskunnan arjen toimintoihin, se myös linkittyy vahvasti moneen muuhun turvallisuutta ja hyvinvointia koskevaan

suunnitelmaan, ohjelmaan tai strategiaan. Nämä toiset suunnitelmat, ohjelmat ja strategiat otetaan huomioon turvallisuussuunnittelussa päällekkäisen työn vähentämiseksi ja toiminnan yhdenmukaistamiseksi.

Turvallisuussuunnitelma on dynaaminen, vuosittain tarkasteltava asiakirja, jonka päivittämisestä vastaa Joensuun kaupungin strategisen suunnittelun yksikkö. Turvallisuussuunnitteluun kutsutaan olennaisimmat sidosryhmät, ja työhön kutsutaan tarvittavia tilapäisiä asiantuntijoita.

Joensuun kaupungin arvojen mukaan ”toimimme yhdessä, yhdenvertaisesti, rohkeasti ja kestävästi.” Strategiassa päättäjät ovat linjanneet, että Joensuussa muun muassa:

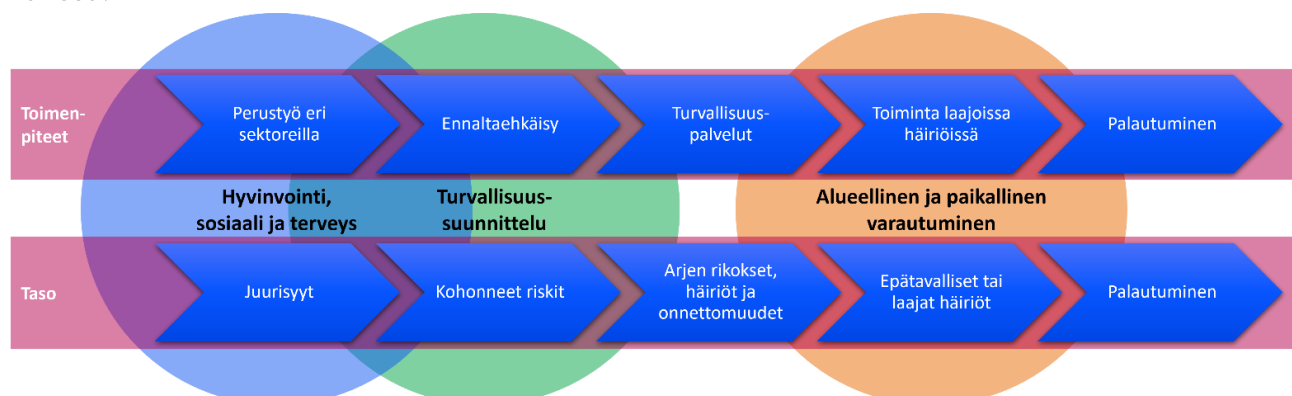
- Edistämme turvallisuutta ja valmiutta laaja-alaisella yhteistyöllä. Hallitsemme riskejä.
- Mahdollistamme turvallisen ja toimivan arjen sekä sujuvan liikenteen kaikenikäisille ja erityisryhmille.
- Mahdollistamme turvallisen kasvun polun.
- Tieverkolla tavoitteena on sujuva ja turvallinen henkilöliikenne sekä teollisuuden kuljetukset.
- Toimimme ikäihmisten turvallisen ja aktiivisen arjen edistäjänä.

1.1 Toimintaympäristön kuvaus

Turvallisuussuunnittelutyössä hyödynnetään seuraavia asiakirjoja ja tietoja:

- Joensuun kaupungin strategia
- Joensuun hyvinvointikertomus
- Sidosryhmien tilastot ja raportit
- Sisäisen turvallisuuden selonteko
- Kansalliset ja alueelliset turvallisuus- ja hyvinvointikyselyt
- Asukastapaamiset

Pohjois-Karjalassa ei ole maakunnallista toimintamallia turvallisuussuunnittelun edistämiseksi. Varautumisen rakenteina toimivat maakuntaliiton johtama Pohjois-Karjalan Valmiusfoorumi ja sen alaiset työ- ja paikalliset ryhmät. Kuvassa 1 havainnollistetaan turvallisuussuunnittelun sijoittuminen turvallisuuden arvoketjussa hyvinvoinnin ja terveyden sekä varautumisen välimaastoon. Turvallisuussuunnittelun voidaan nähdä olevan hyvin lähellä näitä kahta turvallisuutta edistävää paikallista yhteistoimintamuotoa ja osittain myös linkittyvän näiden kanssa.

Kuva 1 Turvallisuuden arvoketju

1.2 Turvallisuussuunnitteluprosessi

Turvallisuussuunnittelutyö on jatkuva prosessi, jolla ylläpidetään Joensuun alueen turvallisuuden tilannekuvaa ja niihin liittyviä toimenpiteitä. Tärkein toimenpide on ylläpitää turvallisuuteen liittyvää vuoropuhelua kaikkien sidosryhmien välillä kokouksin, koulutuksin ja työpajojen avulla. Prosesseissa hyödynnetään vahvasti Joensuun kaupungin hyvinvointikertomukseen liittyviä tietoja ja toimenpiteitä.

Turvallisuussuunnitteluun kerätään tietoa kyselyillä. Tarvittaessa kaupunki toteuttaa turvallisuuskyselyjä kaupungin luottamushenkilöille ja lautakunnille, asukkaille, elinkeinoelämälle ja sidosryhmille. Turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä pyritään lisäämään olemassa oleviin kyselyihin. Valtakunnallisten kyselyjen kysymyksiä hyödynnetään paikallisen tiedon keräämiseksi aiheissa, joista ei ole saatavissa kuntakohtaista tietoa.

Turvallisuuteen liittyvää tietoa kerätään myös kaupunkikonsernista sisäisillä kyselyillä ja seurannalla. Kaupungin julkinen palautejärjestelmä mahdollistaa turvallisuushavaintojen ilmoittamisen.

1.3 Joensuun kaupungin turvallisuuskysely osana kuulemiskierrosta

Kuulemiskierroksella toteutettiin alueen eri toimijoiden kuulemiskierroksen lisäksi Joensuun kaupungissa asuville, työskenteleville, opiskeleville tai muuten paljon aikaa viettäville henkilöille suunnattu turvallisuuskysely kesällä 2023. Avoimeen internet-kyselyyn saatiin vastauksia 592 kappaletta (613 kappaletta vuonna 2019), joista 20 kappaletta englanniksi ja yksi kappale täytettynä paperiversiona. Turvallisuuskyselyn tulokset analysoitiin turvallisuussuunnitelman ohjaus- ja seurantaryhmän johdolla. Turvallisuuskyselyn avoimiin tekstikenttiin saadut vastaukset toimitettiin asianomaisten tahojen käsiteltäväksi. Joensuun kaupungin turvallisuuskyselyn vastausaineistosta oli analysoinnin perusteella nostettavissa esiin seuraavia painopistealueita:

Vuoden 2023 asukaskyselyn mukaan vastaajat olivat eniten huolissaan

- mielenterveysongelmista
- alkoholi- ja päihdeongelmista
- ihmisten syrjäytymisestä
- nuorison häiriökäyttäytymisestä
- eriarvoistumisesta

Asukaskyselyn mukaan

- Enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että kaupungin rakennettu ympäristö on kaikille tasa-arvoista, saavutettavaa ja esteetöntä. (61 %).
- 84 % vastaajista oli samaa mieltä siitä, että kaupungin kulkuyhteydet pyöräilyyn ja jalankulkuun ovat hyvät.
- Kaupungin julkinen liikenne jakaa mielipiteitä, mutta puolet vastaajista oli jokseenkin tai täysin sitä mieltä, että julkinen liikenne on järjestetty hyvin (50 %).
- Kaupungin lähipalveluiden saavutettavuuteen oltiin vastaajien keskuudessa suurimmaksi osaksi tyytyväisiä. (66 %)

- Kaupungin eri asuinalueiden tasa-arvoisuudesta enemmistö vastaajista koki, että ne eivät ole keskenään tasa-arvoisia (täysin tai jokseenkin eri mieltä 61 %).
- Ympäristön riittävästä valaistuksesta ja hyvästä viihtyisyydestä pimeällä enemmistö oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä (68 %).
- Lähiympäristön valaistus ei häiritse asumista 82 %: n mielestä.
- 45 % vastaajista koki, että Joensuun eri väestöryhmät suhtautuvat toisiinsa kunnioittavasti. 35 % oli eri mieltä ja 20 % ei osannut sanoa.
- Julkisten palvelujen ja tilojen syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus toteutuu (jokseenkin tai täysin) Joensuussa 55 %: n mielestä.
- Riittävästi tiloja ja mahdollisuuksia eri taustaisen väestöryhmien kohtaamisille: samaa mieltä 33 %, eri mieltä 29 % ja ei osaa sanoa 46 %.
- Huomio: Ihmisillä ei ole tietoa tiloista ja kohtaamispaikoista.
- Hieman yli puolet (51 %) vastaajista on eri mieltä siitä, että Joensuussa ei tarvitse pelätä syrjintää, vihapuhetta tai viharikoksia. 30 % kokee, että näitä ei tarvitse pelätä. 19 % ei osaa vastata.
- 39 % on sitä mieltä, että Joensuussa pyritään ehkäisemään viharikoksia sekä niihin puututaan. Eri mieltä: 17 % ja suurin osa ei osaa sanoa 44 %.
- Huomio: Ihmisillä ei ole tietoa siitä, miten viharikoksia ehkäistään ja miten niihin puututaan. Eri mieltä olevien vastauksissa todennäköisesti näkyy kevään 2023 Pride-liputuksiin kohdistunut ilkivalta.
- Vähemmistöryhmien osallisuudesta ja huomioinnista 38 % on samaa mieltä. 41 % ei osaa sanoa ja eri mieltä on 21 %.

2 Keskeiset turvallisuushaasteet

Joensuun kaupungin turvallisuussuunnittelun seuranta- ja ohjausryhmän mukaan lähivuosien keskeisimpiä turvallisuushaasteita ovat

1. Nuorten pahoinvointi, väkivalta ja rikollisuus
2. Ikääntyvän väestön itsenäisen arjen uhat
3. Haavoittuvassa asemassa olevien yhteiskuntaan kuulumisuus
4. Päihteidenkäytön lieveilmiöt
5. Tietoverkkorikollisuus
6. Liikenteen toimintaympäristön muutokset
7. Asuin ympäristön turvallisuuspuutteet
8. Kulttuurien yhteentörmäys
9. Luottamusyhteiskunnan haasteet
10. Turvallisuusosaamisen ja omatoimisen varautumisen puutteet

3 Seuranta

Seurannan avulla varmistetaan, että turvallisuushaasteisiin on kohdennettu toimenpiteitä, seurataan uhkien kehitystä ja edistetään resurssiviisasta yhteistoimintaa.

Turvallisuussuunniteluun kokoonnutaan Joensuun kaupungin koollekutsumana kahdesti vuodessa, touko-kesäkuussa ja marras-joulukuussa.

Vuoden ensimmäisessä kokouksessa tarkastellaan sidosryhmäorganisaatioiden etukäteen työstämät

- tilastotiedot edellisiltä vuosilta,
- havainnot turvallisuutta uhkaavista ilmiöistä,
- toimenpide-ehdotukset, jotka toivotaan huomioitavan seuraavan vuoden suunnittelutyössä.

Vuoden toisessa kokouksessa tarkastellaan Joensuun alueen turvallisuussuunnitteluun liittyvät

- havainnot turvallisuutta uhkaavista ilmiöistä,
- sidosryhmäorganisaatioiden päätökset tulevan vuoden toiminnasta, ja
- sidosryhmäorganisaatioiden kehittämisehdotukset yhteiseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Seurantakokouksen puheenjohtajana toimii Joensuun kaupungin turvallisuussuunnittelusta vastaava viranhaltija, varapuheenjohtajana valmius- ja turvallisuuspäällikkö. Seurantakokouksiin kutsutaan seuraavat edustajat:

- Joensuun kaupunki: Konsernipalvelut, kaupunkiympäristö, hyvinvointi (HYTE + opetus), tietohallinto, viestintä
- Pohjois-Karjalan pelastuslaitos: Turvallisuuskoulutus/ennaltaehkäisy
- Pohjois-Karjalan hyvinvointialue: Sosiaalipalvelut, HYTE
- Pohjois-Karjalan Yrittäjät
- JANE (Järjestöasian neuvottelukunta)
- Itä-Suomen poliisilaitos: Ennalta estävä toiminta, yleinen järjestys ja turvallisuus
- Riveria
- UEF
- Karelia

Muita kokouksiin kutsuttavia tarkastellaan kokouskohtaisesti ryhmän tarpeiden mukaisesti.

Liite 1

Seuranta- ja ohjausryhmän ilmiökohtainen tarkastelu kohdassa ”Havainnot turvallisuutta uhkaavista ilmiöistä”:

- tilastotiedot (uusin tilasto + kolme edellistä vuotta)
- tehdyt toimenpiteet 12 kk aikana
- tuleva toiminta 12 kk aikana
- ilmiöön vaikuttavat havainnot
- yhteisen tilanneymmärryksen ja ennusteen muodostaminen